

Olsztyn, 24 października 2024 r.

WOPN.070.77.2024

**Wójtowie, Burmistrzowie,
Prezydenci Miast**

Szanowni Państwo

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego ustanowiono 71 obszarów chronionego krajobrazu oraz 8 parków krajobrazowych (całkowicie lub częściowo w granicach województwa). Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Parki krajobrazowe zaś obejmują obszary chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023, po. 1336, z późn. zm.), przeniesionymi do aktów wykonawczych odnoszących się do poszczególnych ww. obszarów objętych ochroną, na terenie parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu obowiązuje szereg zakazów. Na szczególną uwagę zasługuje ochrona zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, która wynika wprost z treści zarówno ustawy o ochronie przyrody, jak i rozporządzeń oraz uchwał w sprawie ww. poszczególnych obszarów chronionych.

Zgodnie z art. 5 pkt 27 ustawy o ochronie przyrody pod pojęciem zadrzewienia należy rozumieć pojedyncze drzewa, krzewy albo ich skupiska niebędące lasem w rozumieniu ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2022 r. poz. 672, 1726 i 2311 oraz z 2023 r. poz. 412 i 803) lub plantacją, wraz z terenem, na którym występują, i pozostałymi składnikami szaty roślinnej tego terenu. Zapisy ustawy o ochronie przyrody nie definiują pojęcia zadrzewienia śródpolnego, ale jego rozumienie nie budzi wątpliwości, jest to zadrzewienie znajdujące się wśród pól (użytków rolnych): zarówno pojedyncze drzewo lub krzew rosnący wśród pól, jak i ich skupiska są zadrzewieniami w rozumieniu definicji ustawowej i nie ma znaczenia, czy pochodzą z samosiewu, a także czy znalazły odzwierciedlenie w ewidencji gruntów (wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 2011 r., sygn. akt IV SA/Wa 210/11, sygn. akt IV SA/Wa 211/11, sygn. akt IV SA/Wa 212/11 oraz sygn. akt IV SA/Wa 213/11). Zadrzewieniem nadwodnym jest natomiast zadrzewienie zlokalizowane przy ciekach wodnych, zbiornika wodnych, miejscach ze stagnującą wodą, przy czym wskazać należy, że nie muszą one być usytuowane w pierwszym rzędzie od ww. cieku, zbiornika bądź terenu podmokłego. Definicja zaś zadrzewienia przydrożnego nie powinna budzić wątpliwości, jest to zadrzewienie

usytuowane wzdłuż dróg. Nadmienić jednocześnie należy, że ww. zakaz dotyczy zarówno likwidowania, jak również niszczenia zadrzewień. Przez likwidację rozumieć należy wycinkę wszystkich drzew i krzewów, zaś niszczenie stanowić będzie zmniejszenie liczby drzew i krzewów stanowiących zadrzewienie.

Tym samym na etapie postępowań dotyczących wycinki drzew i krzewów z terenów działek zlokalizowanych na formach ochrony przyrody należy każdorazowo przeanalizować, czy przedmiot, którego dotyczy zgoda nie stanowi zadrzewienia śródpolnego, przydrożnego i nadwodnego, bądź zbiorowiska o charakterze leśnym, które podlegają dodatkowej ochronie. W przypadku, gdy drzewa i krzewy przeznaczone do wycinki uznane zostaną za ww. elementy przyrodnicze należałoby zgodnie z art. 83 f ust. 14 pkt 1 lit c wnieść sprzeciw w stosunku do otrzymanego zgłoszenia. Powyższe działania mają poparcie w ugruntowanym orzecznictwie sądowym, gdzie Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 14 marca 2023 r. II OSK 171/22 jednoznacznie wskazuje, iż: *„Stwierdzić również należy, że kwestia zakazu likwidacji zadrzewień nie jest kwestią uzyskania zgody na wycinkę drzew. Skoro wprowadzony został wyraźny zakaz likwidacji zadrzewień, to nie jest też możliwe uzyskanie zezwolenia na wycinkę drzew”.* Zbieżne stanowisko przedstawiło również Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Poznaniu (decyzja znak SKO.OŚ.405.118.2020 z dnia 8 maja 2020 r.) gdzie przyjęto, że *„Skarżący nie może skorzystać z zadeklarowanej w art. 83 f ust. 1 pkt 3a ustawy o ochronie przyrody swobody usuwania krzewów. Wprawdzie jego zamiar nie podlega reglamentacji administracyjnej, niemniej jest objęty zakazem ustanowionym w innych przepisach.”.*

Na uwagę zasługuje również przepis prawa zawarty w 83f ust. 1 pkt 3b ustawy o ochronie przyrody, gdzie wskazano, że przepisu z art. 83 ust. 1 nie stosuje się do drzew lub krzewów usuwanych w celu przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego. Powyższe sugerować może, że nie jest wymagane uzyskanie zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów w celu przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego. Jednakże w ocenie tut. organu likwidacja drzew i krzewów na podstawie ww. przepisu prawa nie może odbywać się z pominięciem ograniczeń obowiązujących na obszarowych formach ochrony przyrody, o których mowa powyżej. Przepisy te nie są ze sobą sprzeczne, lecz wzajemnie się uzupełniają, zakładając szczególną ochronę zadrzewień śródpolnych, nadwodnych i przydrożnych na terenie obszarów chronionego krajobrazu i parków krajobrazowych.

Nadmieniam, że na terenie obszarów chronionego krajobrazu oraz parków krajobrazowych obowiązuje także zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Wskazać należy, że zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 88 lit c rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r, w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 ze zm.) do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się zmianę lasu, innego gruntu o zwartej powierzchni, co najmniej 0,10 ha pokrytego roślinnością leśną – drzewami i krzewami oraz runem leśnym – lub nieużytku na użytek rolny lub wylesienie mające na celu zmianę sposobu użytkowania terenu na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 – 5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, z późn. zm.), lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 – 3 tej ustawy. W przytoczonym przepisie prawa zawarte są dwie odrębne normy prawne, rozdzielone spójnikiem "lub", które

dotyczą dwóch różnych rodzajów przedsięwzięć. Pierwsza norma dotyczy bowiem "zmiany lasu lub nieużytku na użytek rolny", druga zaś "wylesienia mającego na celu zmianę sposobu użytkowania terenu". Wobec braku definicji legalnej, termin "wylesienie" należy interpretować z uwzględnieniem jego potocznego znaczenia, jako procesu zmniejszania udziału terenów zadrzewionych (wykazujących charakter gruntów leśnych – m.in. cechujących się piętrowością) - ujętych w ewidencji gruntów także jako tereny rolne, grunty orne, łąki i pastwiska - w ogólnej powierzchni danego obszaru (por. wyrok NSA z dnia 4 lipca 2017 r., sygn. akt II OSK 2133/16). Rozpatrując zatem zgłoszenie/wniosek o usunięcie drzew z terenu o charakterze leśnym należy i w takim przypadku mieć na uwadze przepisy obowiązujące na obszarowych formach ochrony przyrody jakimi są parki krajobrazowe oraz obszary chronionego krajobrazu.

Reasumując, ponownie zwracam się z wnioskiem o uwzględnianie na etapie prowadzonych postępowań dotyczących wycinki drzew i krzewów z terenów objętych obszarowymi formami ochrony przyrody wszystkich obowiązujących norm prawnych.

Z poważaniem,

Z up. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W OLSZTYNIE
Aleksandra Krzysztoń-Rzodkiewicz
p.o. Zastępcy Regionalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska
- Regionalnego Konserwatora Przyrody w Olsztynie
/podpis elektroniczny/